

Dialekt- och folkminnesarkivet
Box 1743
Ö. Ågatan 27
751 47 UPPSALA

M 266 INVANDRARE OCH FLYKTINGAR

Den senaste tiden har det diskuterats och debatterats mycket om svenskar-
nas förhållande till invandrare och flyktingar. Många skilda meningar har
framförts och en hel del konflikter och upprörda känslor har förekommit.
Därför är det kanske ett lite känsligare ämne än vanligt som vi nu frågar om
– men kanske är det också så att många av oss bär på erfarenheter och upp-
fattningar som vi gärna vill prata om.

Och det är just det som Du själv har varit med om, har synpunkter på eller
anser vara viktigt som vi främst frågar efter. Skriv och berätta om Din per-
sonliga uppfattning och om Dina egna erfarenheter vad gäller invandrare
och flyktingar! Men berätta också om synpunkter som andra framfört och
om sådant Du hört berättas eller som Du läst, även om det är uppfattningar
som Du själv inte tror på eller vill stå för. Alla de erfarenheter och uppfatt-
ningar som vi bär på är värdefulla för förståelsen av varandra.

Syftet med frågelistan är alltså inte något slags åsiktsregistrering, utan alla
uppfattningar är tillåtna och välkomna!

Och om Du vill får Du förstås vara anonym, men glöm inte att **uppges kön,
födelseår och yrke, samt det landskap och den socken eller stad Ditt svar
gäller för.** Läs helst igenom hela frågelistan innan Du svarar och försök
skriva så utförligt som möjligt.

Kontakter med invandrare och flyktingar

Berätta om hur Du kommer i kontakt med invandrare och flyk-
tingar – t.ex. på Din arbetsplats, där Du bor eller genom personlig
bekantskap.

Eller kanske genom mer tillfälliga kontakter i affärer, i tvättstugan,
i skolor, i någon förening eller liknande? Du kanske kommer i kon-
takt med invandrare som har serviceinriktade yrken, som t.ex. ar-
betar inom vården, i restaurangbranschen eller inom kollektivtrafi-
ken?

Berätta om Dina erfarenheter av dessa kontakter. Går det bra att
komma överens, eller kan det vara svårt att förstå och få kontakt
med varandra? Varför i så fall?

Hur är invandrarna/flyktingarna som t.ex. arbetskamrater eller
grannar? Umgås ni "som vanligt", eller behandlas de annorlunda?
Gör ni något tillsammans? Vad brukar ni prata med varandra om?

Vilka är Dina intryck av de invandrare och flyktingar som Du träffat? - Berätta om det är några särskilda händelser eller intryck som Du kommer att tänka på.

Om det finns en flyktingförläggning i närheten: berätta om hur flyktingar och ortsbefolkning kommer i kontakt med varandra, eller om Du själv har haft några kontakter med flyktingarna. Om kontakterna är få eller inga – berätta varför.

Om någon släkting eller någon Du känner är gift eller sammanboende med någon invandrare, eller om Du har invandrare i släkten – berätta om dina erfarenheter av detta.

Uppfattningar och berättelser om invandrare och flyktingar

Vilken är Din personliga uppfattning om invandrare och flyktingar generellt sett? Något Du uppfattar som positivt? Negativt? Motivera Din uppfattning.

Vilken uppfattning har man om invandrare och flyktingar där Du bor och bland Dina bekanta? Brukar Du diskutera olika uppfattningar med andra, eller med familj och barn? Berätta vilka synpunkter som brukar framföras!

Vad tror Du att folk i allmänhet tycker? - Ge exempel på vanliga uppfattningar om invandrare och flyktingar.

Vilken är Din personliga uppfattning och olika invandrar- och flyktinggrupper som t.ex:

- Finnar, norrmän och danskar?
- Västeuropéer, som t.ex. tyskar, italienare och greker?
- Östeuropéer, som t.ex. polacker, tjecker, serber och kroater?
- Afrikaner, som t.ex. etiopier och sudaneser?
- Latin-amerikaner, som t.ex. chilener och peruaner?
- Ostasiater, som vietnameser, koreaner och japaner?
- Turkar? Iranier? Araber? Zigenare?

Berätta om Du har några särskilda erfarenheter av kontakter eller intryck förknippade med vissa invandrar- eller flyktinggrupper, eller om det är något som Du anser vara utmärkande för dem.

Berätta också om vad Du hört sägas eller berättas om dessa grupper. Några särskilda omdömen eller synpunkter som brukar framföras?

Om Du känner till några berättelser (ex: sådana som berättar att invandrare har grisar i badkaret, att de bryter upp golvet för att sätta ned julgranen eller att de odlar potatis på balkongen), gåtor, vitsar eller liknande om invandrare och flyktingar – återge dessa och berätta i vilket sammanhang Du hört dem.

Berätta vilka benämningar på invandrare och flyktingar (t.ex. utlänningar, blattar, yxor, svartskallar) eller vissa invandrargrupper (t.ex. spaggar, gulingar, negrer) som Du känner till, och om hur Du uppfattar dem. Om Du känner till varför någon benämning börjat användas – berätta!

Förhållandet mellan svenskar och invandrare/flyktingar

Berätta vad Du anser om förhållandet mellan svenskar och invandrare/flyktingar generellt sett.

Påverkas Du på något vis som svensk av invandringen och flyktingströmmarna? Kan invandrarna/flyktingarna bli för många? Vilka vore konsekvenserna i så fall?

Vilka synpunkter har Du på de problem som uppstått (konflikter mellan svenskar och invandrare/flyktingar, nynazism och rasism, "kulturkrockar" etc.)?

Vilka tror Du är orsakerna till att konflikter mellan svenskar och invandrare/flyktingar uppstår? Vad kan göras för att komma till rätta med detta?

Finns det, som Du ser det, avgörande skillnader mellan svenskar och invandrare/flyktingar som inte går att överbrygga? Vilka är skillnaderna i så fall, och vilka är deras orsaker?

I vilken utsträckning bör invandrarna/flyktingarna anpassa sig till det svenska samhället? Bör man "ta seden dit man kommer"? Eller ska man ta hänsyn till de traditioner som invandrarna/flyktingarna har i sina hemländer, som t.ex. ifråga om rättskipning? Ifråga om annorlunda könsroller? Annan barnuppfostran? Omskärelse?

Berätta vad Du anser om företeelser som t.ex. maträtter och musik från andra kulturer. Moskées i Sverige? Annorlunda klädsel såsom zigenska dräkt eller muslimska slöjor? Utövandet av religioner som islam, judendom och hinduism? Hemspråksundervisning?

Berätta vad Du anser om blandäktenskap. Vilka problem kan uppstå? Hur påverkas barnen?

Hur tror Du att Du skulle reagera om någon släkting eller nära bekant flyttade samman eller gifte sig med en invandrare? Skulle hans eller hennes härkomst ha någon betydelse?

Om Du har läst, hört eller sett något i tidningar, radio eller TV om invandrare/flyktingar som upprört eller engagerat Dig - berätta! Berätta vad Du anser om invandrar- och flyktingpolitiken. Ska Sverige t.ex. ta emot fler flyktingar? Vilka och hur många i så fall?

- Motivera Dina synpunkter!

Invandringen förr och nu

Berätta om Du har några erfarenheter av kontakter med de invandrare som funnits i Sverige under en längre tid; såsom valloner, tyskar och holländare, eller med de invandrare och flyktingar som kommit tidigare under 1900-talet - t.ex. judar och balter under andra världskriget, italienare och jugoslaver under 1950- och -60-talen, chilensare och vietnameser under 1970-talet, libaneser och iraner under 1980-talet.

Har Du någon särskild uppfattning om dessa grupper? Några områden eller något Du hört sägas?

Kan Du komma ihåg första gången Du kom i kontakt med någon invandrare eller flykting? Första gången Du såg en färgad person? - Berätta! (Eller Du kanske hört någon annan berätta om detta.)

Om kontakter med folk från andra länder var ovanliga där Du växte upp - berätta om den uppfattning man hade då.

Om Du tycker att inställningen till invandrare och flyktingar var annorlunda förr - berätta på vilket sätt, och berätta om hur inställningen förändrats från förr till nu. Berätta också om Din egen inställning har förändrats - på vilket vis och varför.

TACK FÖR DIN MEDVERKAN!

Mikael Vallström/Agneta Lilja 1992